

OVIDIU

PRIMA

Revistă Literară Dobrogeană

— APARE LUNAR —

Director, PETRU VULCAN

Redacția și Administrația: Str. DRCEBAL, 8

ABONAMENTUL:

 Un an în țară . . . . . Lei 6 || Un an străinătate . Lei 10
 Jum. an . . . . . „ 3 || Jum. an . . . . . „ 5

——— UN NUMAR 50 BANI ———

SUMARUL:

No. 2.

Pentru limba străbună, **Petru Vulcan**. — Cercuire culturale (studiu), **M. A. Mennert**. — Plănsul fetei (Schiller), trad. **D-ra Albert Dav.** — Maica Domnului, fierarul, lemnaiul și broasca (legendă), **Șt. Șt. Tuțescu**. — De departe (versuri), **F. David-Bucău**. — Tesaurul din Franchaid (roman), **Robert L. Stevenson**, tradus de **D-ra Albert Dav.** — La Versailles (poezie), **P. Banilescu**. — Zile mari (conferință), **Căpitan Popovici-Rășboeni**. — Darea de seamă a comitetului Veteranilor . . . — Albumul național al Dobrogei . . . — Bibliografia. — Redacția.

 CONSTANȚA >>>
 >> TIPOGRAFIA „AURORA”
 >>> FRAȚI GRIGORIU

Marele album național al Dobrogei

După o muncă și o stăruință necurmată de aproape 6 luni de zile depusă în adunarea fotografiilor înalților demnitari din Dobrogea, de la încorporarea ei la sânul țării mume, până în prezent, cum și în întocmirea biografiilor, am reușit să ne putem prezenta la expoziție cu acest album istoric care va stimula în cei viitori dorul de muncă, și iubirea de-a neamului propășire.

În adevăr, ne e greu să putem zice că am ajuns idealul ce am urmărit de a înfățișa țării cu ocazia jubileului de 40 de ani de Domnie a M. S. Regelui Carol I, într'un album istoric, persoanele marcante care au conlucrat pe toate țărmurile pentru realizarea progresului social în Dobrogea, de oare-ce cu toată bună voința și stăruința ce am avut, am întâmpinat greutăți atât materiale cât și de ordin moral.

Pe cele dintâi le-am învins mulțumită creditului de care ne-am bucurat tot-d'a-una pe țărmul artistic-cultural, dar cele din urmă ne-au învins, ast-fel că ne a fost cu neputință să complectăm opera din punct de vedere al aspirațiilor noastre românești, de a nu lipsi din album unele persoane cari au desăvârșit cea mai grandioasă lucrare cum e portul Constanței și Podul Carol I de peste Dunăre.

Singuri cari ne lipsesc din album sunt Directorii acestui port, tocmai aceia cari trebuia să figureze.

Ne-am adresat prin scrisori respectuoase, în acest scop d-lor A. Saligny, B. Cantacuzino, Zahariade, și actualului director d-l Păslea, să ne pună la îndemână numai fotografiile, însă glasul nostru n'a avut nici un resunet în inimile domnieilor. Pentru ce ? Nu putem ghici motivele.

Incolo geniul civil și militar e demn reprezentat prin d-nii Prefecți din trecut și prezent, comandanți de divizie și regimente, funcționari superiori ai diferitelor administrațiuni, consilieri județeni, mari proprietari rurali, reprezentanți comerțului și ai industriei, corpul didactic, clerul, demnitari musulmani, directori de bănci, etc.

Coperta albumului

Prima copertă executată la Leipzig, lăsând de dorit, din punct de vedere al desenului, d-l Bunescu, un artist de valoare, și iscusit desenator a lucrat o a doua copertă a albumului Dobrogei și a răușit-o perfect, pentru care i-adresăm sincerele noastre felicitări.

Columna lui Traian care va împodobi prefața, e asemenea demnă de admirat.

În fruntea albumului figurează Mircea-cel Bătrân, apoi urmează M. S. Regele Carol I, Căruia 'I este închinat albumul ce va apare în editura noastră la 1 Mai.

PETRU VULCAN.

OVIDIU

PRIMA REVISTĂ LITERARĂ DOBROGEANĂ

DIRECTOR FONDATOR: PETRU VULCAN

PENTRU LIMBA STRABUNA

Dintre toate popoarele statelor Europei, singur poporul român prezintă o anomalie în caracterul său etnic, prin faptul că ie cu puțință cuiva să vadă în cuprinsul aceleiași țări românești — români de la baștină gândind, simțind și vorbind într'un fel, adică românește, și români de la periferie ce alcătuesc așa zisa «*protipendadă*» «*elită*» sau «*aristocrație*», «*capitalistă*» dacă vroiți, care gândește, simte și vorbește prin prizma neamurilor străine, când, după cum simt francezii, când, după cum gândesc nemții, și așa mai departe.

Pentru acești români de la periferie e o rușine a vorbi limba celor de la talpă, cari sunt «*mojici*» uitând că și francezii își au mojicii lor și totuși și unii și alții vorbesc limba țării lor.

Pentru acești români, frații lor de sânge cari n'au palate somptuoase ca ei, cari n'au landouri, telegari, sau automobile, ale căror femei n'au leornioane și giuvaericale ca ale lor; nu pot fi socotiți în rîndul lumii culte... Dar trebuie știut că toată cultura elitei noastre se reduce în a bolborosi o franțuzească care echivalează cu o românească vorbită, de un ovrei de curând sosit la noi din Galiția și toată știința acestei elite constă în a și

să facă să stea bine fixat monoclul în orbita oculară și mai are cunoștința elita noastră de ce însemnează disprețul suveran față de toată satiră usturătoare ce au revărsat-o literații și cărturarii noștri asupra persoanei lor de la 13 Martie încoia, în deosebi.

Da, e teribilă în disprețul ei suveran elita noastră, numai atât că nu și poate măsura marea ridicolului în care se sbate în fața noastră și a străinătăței.

Să n'ai un ideal sublim despre noblețea originii tale; să n'ai un cult al strămoșilor tei, Lari familii tale; să nu trăești din sufletul vitejilor și eroiilor cărora le-ai moștenit țara, limba, datinile și credința; să fii desmoțtenit de toate aceste cari formează tăria și puterea misterioasă a unui popor, în cât înarmat cu aceste comori străbune, este în stare să nimicească împărății mari; să fii tu acel nenorocit cu pecetea rușinei pe frunte care să defaimezi în micimea tă limba urieșilor mușatini, descălecători de țară, dătători de legi și datini; să nu simți oroarea ce o inspiră ființa ta fraților tei și acelor pe cari te încerci prin maimuțării să 'i imitezi în vorbă și gest; mi se pare e un blestem de care s'a făcut vinovat un Kain biblic, un Efialtes la Greci.

Negreșit, numai zămisliri străine seminții românești au putut da

naștere unei pături din acele care să aibă curajul să figureze în rolul rușinos de fanariot în secolul al XX-lea, când graiul românesc, cultivat de atâtea generațiuni, a ajuns vestmântul strălucit al ideilor celor mai profunde, al simțurilor celor mai alese.

Noroc că această pătură e infimă, poartă în suflet stigmatul degenerării și e menită să dispară ca niște insule în fundul mărilor ori ca coccisul (coada) omului primitiv, știut fiind că natura suprimă tot ce e de prisos.

Franțozii sunt un prisos, negreșit, în corpul nostru național *cari trebuie să dispară fatalmente în vișorul degenerării lor.*

Noi să ne iubim limba străbună și, uniți în gând și simțire, să o apărăm contra disprețuitorilor ei cu însuși prețul vieții noastre.

26 Martie 1906

PETRU VULCAN

„CERCURILE CULTURALE”

(STUDIU)

„Aller anfang ist schwer”
(Zăcătoare nemțească)

Un curent nou a început să se ivească în păturile culte, un curent care împărășiat prin toate unghiurile țării, va da rezultate admirabile. Ne-am obicinuit să considerăm clasa țărănească, ca ceva ce există numai în cuvântările de paradă ale oratorilor politici, fie de pe tribuna *Atencului* sau a corpurilor legiuitoare, fie la întrunirile sgomotoase ale *Daciei* și a altor săli mai mititele, unde se ridică de cele mai multe ori, un orator tânăr bând paharul de șampanie pentru „talpa țării această clasă pururea oropsită”.

De un timp încoace bărbații cu dragoste de neam au început să studieze mai cu îngrijire chestiunea țărănească și fructele muncii lor, le-au dat la iveală publicului, sub formă de anchete sau studii.

Această pornire pentru a constata relele și mijloacele de îmbunătățire ale țărănimii, nu poate de cât să ne bucure.

Cel d'ântăiu pas l-a făcut inimosul fostul ministru de culte și instrucțiuni publice, d-l Spiru C. Haret, care în al său studiu intitulat „**Chestiunea țărănească**” București 1904; a dat la lumină multe puncte încă neobservate de marea majoritate a legiuitorilor noștri în privința acestei probleme, ce deși desbătută de atâtea ori, a rămas mereu în picioare.

Cartea a provocat în presă, vii și interesante discuțiuni, în special d-nii Petre Grădișteanu președintele ligei pentru unitatea românilor în *Adevărul* și Aurel Gădei, un harnic publicist în *Voința Națională* au publicat recenziuni amănunțite, căutând să atragă atențiunea despre atâtea milioane de suflete care sunt lăsați în nesiguranța zilei de mâine, cu tot ajutorul legilor, cari se fac zilnic.

Atrăși de vasta problemă precum și de interesul mereu crescând al publicului, d-nii d-r Nicolae Manolescu profesor universitar și Vasile M. Kogălniceanu fost deputat, fie care din alt punct de vedere, au tipărit noi cercetări, menite de a arăta adevăratul aspect al chestiunii.

E cu atât mai îmbucurător, cu cât aceste persoane—indiferent de culoarea politică—au căutat să se convingă *de visu*, despre realitatea lucrurilor, făcând personal cercetări.

Până în prezent nimenea nu s'a scorbât adânc în inima poporului, să vadă care e cauza că țăranul din Ardeal se

desvoltă și prosperează pe zi ce merge, pe când al nostru dă încă de multe ori și mai în toate privințele—înapoi.

Popoarele mai înaintate în cultură au ajuns la conclusia, că nici un alt remediu nu există pentru ridicarea nivelului țărânilor de cât unicul mijloc : remediu cultural.

Dacă vom cerceta istoria Germaniei, vom vedea că ea nu s'ar fi ridicat la un imperiu așa de puternic, dacă populația rurală nu ar fi fost conștientă de rolul ei.

Când s'a declarat războiul din 1870 Vilhem cel mare, mergea cu peptul deschis la luptă, căci conta pe soldații săi crescuți în adevăratele principii ale culturii, cari îi făceau să iubească neamul, patria și pământul strămoșesc.

Soldatul francez învățat numai cu lucrurile ușoare a fost biruit, «l'esprit française» a convins că nu-i de ajuns să creeze o armată ci trebuie să o și instruiască. Și astăzi Franța dă educație soldatului pe adevărata ei bază : **cultura**. Țăranul român suferă, și va suferi din cauză, că e tot neștiutor de toate, dacă cel puțin în școlile noastre rurale, s'ar da atențiunea igienei, n-am avea o mortalitate atât de îngrozitoare la populația sătească.

De ar ști că porumbul stricat este cauza pelagrei, s-ar păzi, n'ar mai exista atât de multe județe pline cu pelagroși, cari recurg la leacul suprem spre a scăpa de chinuri și dureri: moartea.

Neștiința asta 'l vără în ghiarele cămătarilor, și ceea-ce e și mai trist, e une-ori preotul și învățătorul — singurele persoane mai culte din sat.

Ca să nu fim acuzați, ori-care să deschidă anuarul băncilor populare și va putea constata că multe bănci au dat faliment, din cauză că învățătorul mănua fondurile casei atât de bine, în cât într'un scurt timp au dispărut.

A sunat ceasul ca aceste ființe, să și dea seama singuri de tot ce-i înconjoară, de a nu fi niște păpuși în mâinile unor oameni lipsiți de bun simț.

Semne bune se văd, ici și colo scânteele aruncate de către câți-va apostoli luminați, au dat lumini.

Se credea că țăranul merge la vot din ordin, astăzi s'a constatat că e pe deplin conștient de rolul ce-l dă, legea ca alegător. Ultimele alegeri generale pentru parlamentul conservator, au dovedit că în multe locuri țărânilor și-au pus candidații lor. Bine-înțeles că colegiul al treilea e un colegiu pe care e stăpân, administrația, dar asta n'a împedecat ca dânsii să obție un număr respectabil de voturi.

Toți autorii mai sus citați au ajuns la conclusia fermă că țăranul nu va putea eși din starea actuală bolnăvicioasă de cât dându-i rețeta prescrisă și în alte țări : cultura.

Cercurile culturale, adunările sâtești, conferințele învățătorilor, iată mijlocul care 'l va putea îndruma spre calea cea dreaptă, parcursă de toate națiunile.

E o deosebire între țăranul din Ardeal și cel din România liberă.

În Transilvania, ce deși politiceste o robită și nevoită să asculte de dese guvernare ungare, totuși țăranul român s'a desvoltat și se desvoltă mereu, în cât vizitatorii frumoasei expozițiuni din Sibiu, din vara anului trecut, au rămas încântați.

Țăranii sunt frumoși, chipurile lor rumene oxală voinicia și bunul traiu, sunt toți în stări înfloritoare, fiind convinși că «munții lor aur poartă.»

Dar oare munții noștri n'au înrânși aur, dar cine'i de vină dacă țăranul nu și da seama despre valoarea productivă a locurilor lui ?

Întâlnitu-sa afară de câte-va județe de la munte și vre-o două de la vale,

chipuri mândre, toți cari au trecut prin satele, cătunele noastre, au văzut pe primarul și preotul voinici, iar restul locuitorilor galbeni, slabi și dațori dacă nu la persoanele «grată» la creditele și instituțiunile din oraș.

Frumoasele broderii și lucrurile de mână, au stârnit exclamații de admirare, ceea-ce ne arată că țărâncă în orele libere, cultivă frumoasele porturi vechi românești ce făceau fala jupâneselor și domnițelor din trecut. La noi? sănătoasele moravuri și obiceiuri au dispărut, țărâncă imită orășanca coruptă până în măduva oaselor, în locul portului țărănesc atât de frumos, îmbracă «haine nemțești» strigătul lor e «jos opinca» punând «ghete cu bizeturi», ba cu timpul au să poarte și pălării ca orășencile, mai știi?

Dar ceea-ce a isbit mai mult pe vizitatori e gradul înaintat de cultură, la cari au ajuns. Mai în fie-ce sat, ardelean se citesc revistele românești nu numai cele ce apar acolo, dar toate revistele bune din regat.

Ziarele mari ca *Tribuna* (Arad) *Gazeta Transilvaniei* (Brașov), *Luceafărul* sunt susținute de săteni.

Banca lor *Albina* are un capital de milioane, și acum se clădește tot din banii strânși cu talerul, o catedrală și teatru. Ambele instituțiuni sunt puse sub supravegherea directă a *asociației. Enciclopedia Română*, tot din Sibiu a luat naștere, iar toate aceste frumoase mișcări se datoresc numai: **Cercurilor culturale.**

Fiind luminați în școli, arătându-i să deosibească răul de bine, de mici fiind deprinși cu *economia* și *munca*, baza vieții practice, ei au ajuns prin ei în-săși, la aceea ce sunt astăzi.

Învățătorul din România liberă, recunoaștem că îi este peste putință să facă toate.

Un om căruia îi se pune în spinare de odată cinci clase, trebuind să muncească zilnic cu zeci de copii, unde mai are timp să se ocupe de altele?

Însă lucru ăsta n'ar fi nimic, ei sunt mutați la cea mai mică adiere de vânt ce suflă pe urechia revizorului, pentru o infamă sumă de șai zeci de lei lunar.

Mai recunoaștem că din punct de vedere moral, lasă de dorit, de aceea bine spune, ministrul de culte în referatul său.

Tot ceea-ce s'a făcut și se va face, nu va da rezultatul dorit dacă, pe lângă mijloacele de instrucțiune, nu ne vom gândi serios și la mijloacele de educațiune, căci o instrucțiune, fie ea cât de vastă, dacă este lipsită de o educațiune mai temeinică, rămâne o teorie lipsită de abilitate practică.

Și mai departe.

Ori cât de bine vor fi pregătiți factorii instrucțiunii, ori câtă metodă vor avea și ori cu câtă plasticitate vor prezenta principii de ordine ș. a., nu vor avea nici o înrăurire, asupra lor, nu va prinde, dacă însă și învățătorul și instituțorul, nu va servi ca model fără reproș *acelora pe care îi instruește și educă.*

Acei ce au citit referatele casei școlilor și ale ministrului, au putut observa că însăși aceste autorități superioare au decis, să dea o altă față educației poporului, cari vor forma România de mâine.

Ar trebui ca în fie-ce colț de sat, să se înființeze asemenea cercuri, să nu cadă totul pe spinarea învățătorului, ci toate autoritățile administrative să fie obligate sub pedeapsă, a da concursul necesar.

Căci s'au văzut, cazuri unde învățătorul mergea pe drumul adevărat și primarul îi pune greutăți.

Nu pretindem cine știe ce conferințe savante, ci într'un stil limpede popular, fi

se va arăta toate relele cări decurg din ignoranță, el nu e încă pe deplin format să-i se vorbească despre subiecte mai înalte. întâiu și întâiu igiena să i se desvolte prin exemple, ilustrații din reviste, ca ast-fel să vază cu proprii săi ochi răul.

Dacă nu-i vom da cultura necesară, vom ajunge să citim fapte semnalate de părintele Protopopescu din Băilești (T.-Jiu) în a sa monografie, «că există alți frați de ai noștri în Bucovina, Basarabia, țăranul din comuna mea nu are cunoștință,—or fi păscând porci (!) pe acolo crede el!

Triste constatări, dar adevărate.

Literatura sătească e foarte săracă. însăși piesele țărănești ce se scriu acum și cari apar căm multe, cântă vecinicul refren, ba contra bulgarilor ce cultivă zarzavaturi, ba contra arendașului grec ș. a.

O fi având poate intențiuni economice d-nii autori, ca în locul lor să ia dânsii stăpânirea satelor—dar numai literatură nu se poate numi.

Când avem în inima poporului atâtea comori, pe cari numai Creanga, Odobescu, Ispirescu, Stănescu și Alexandri au știut să le prețuiască, de ce nu se silesc tinerii învățători să le culeagă?

Atunci vorbindu-i-se țăranului care trăește din copilărie cu Ilene Consinzene, sau alte fete frumoase, cu drag îi va asculta.

Numai în această direcție i-am insufla gustul de literatură sănătoasă, cum citese ardeleni *Luceafărul*, *Familia*, *Gazeta Transilvaniei*, ar putea și al nostru să-și arunce ochii asupra *Gazetei Țăranilor* și a altor reviste sătești ca *Vorbe bune*, (Romania); *Răsăritul*, (Bacău); *Gazeta Poporului* (Dolj) ș. a.

Cercurile culturale ar trebui să se aboneze la revistele bune populare, obligându-i pe toți locuitorii știutori de carte

să vie să citească.

Suntem astăzi martori la transformări uriașe, în sânul tuturor popoarelor se agită idei mari geniale, veacul XX va fi un veac ce va întrece pe celelalte în toate ramurile.

Și în aceste timpuri glorioase, țăranul român, acela pe care se bazează statul azi, și se va baza în tot-d'auna, să zacă încă în ignoranță?

.....Atunci vom zice, că avem un popor conștient, liber de sine, când îi vom înălța spiritul, îi vom oțeli gândirea, făcându-l bine pregătit la evenimentele ce se vor desfășura cu siguranță în viitorul misterios încă.

Ianuarie, 1906.

M. A. RENNERT.

PLÂNSUL FETEI

(După Schiller)

*Vuiește pădurea, se vântură norii
La fărături jelește copila;
Se umflă talazul, se sparge urlând
Suspina copila, se zbate gemând
Și-i lacrimă sorii.*

*«Mi-e inima moartă și ochii pustii,
Și dorul mă lasă și mila;
Prea sfânt'o, rechemă-ți copila la sân
Gustai fericire ici jos în suspin:
Trăii și iubii!»*

*Ii șirue-obrajii în lacrimi fierbinși,
Suspina nu 'nvie pe morți;
Ea plânge s'aline tot dorul din piept
Nu știe că lacrimi pe morți nu deștept;
Ș'șită-i din minți.*

*Să-i sece și ochiul de lacrimi uscat,
Să nu 'nvie plânsul pe morți!
Când inima tristă e arsă de dor
Să-și plângă norocul, pierdutul amor
Atâta i-e dat.*

ALBERT DAV.

Maica Domnului, fierarul, lemnarul și broasca

Când au răstignit jidovii pe Domnul Christos, Maica Domnului a fost dormind.

Când s'a pomenit, a văzut că nu e Isus.

S'a văetat încoace... s'a văetat încolo... nu e și nu e... Dac'a văzut așa, a plecat pe un drum către soare răsare, doar, doar ș-o găsi copilașul, de care i se rupia inima...

Merge cât merge și se întâlnește cu un fierar.

— Bună cale, meșterăș de fier, zice ea.

— Mulțumesc, Maică Prea Curată, răspunde faurul.

— De unde vii, întrebă Maica Domnului?

— Am fost unde au răstignit pe Christos, răspunde el. Eu am făcut cuile pe cari i le-au bătut prin mâini și picioare. Eu, — de ce zicea să le fac mai mari și mai rele, — le făceam mai mici și gingășele. Piroiul (cuiul) de băgat în inimă l-a furat un hoț, că murea, — nu mai înviea de-i-l bătea și pe ala — de aia sunt astăzi hoți. Cine ne slujește drept, nu se țin țărtoanele pe el, — nici odată, nu se izbăvește, se alege prafu de el. Meșterăș de fier, să dai cu ciocanul și să iei banul, a zis Maica Prea Curată, de părere bună, c'a avut milă de odorașul ei.

A plecat pe drum Maica Prea Curată și ca de-o azvârlită bună, după ce a mers, s'a întâlnit cu: meșterăș de lemn. Ia dat: bună cale.

— Unde ai plecat Maică Prea Curată. a întrebat lemnarul, ei toți o cunoșteau

— Iată cum și ioite cum... a zis Maica Domnului spunându-i tărășenia. Dar D-ta de unde vii? De la Domnul Christos, de unde l'au răstignit, a spus Lemnarul.

Ei, de ce zicea să fac lemnul — crusea — mai mare și mai rău, eu de aia l-am făcut mai mic și mai frumos.

L-a mulțumit, Maica Domnului, să ce arănească cu lemnul — după urma lui — i-a dat dar.

A plecat înainte Maica Prea Curată și s'a întâlnit cu o broască. A fost venind Maica Domnului plângând și tân-guindu-se...

— Bună ziua, roască broască, a zis Maica Domnului.

— Ce te vaeți, a zis broasca?

— Am avut și eu așa și pe dincolo, a început Ea a se jeli, spunându-i istoriea din fir până 'n ată...

Am avut un singur Țicior pe sufletul meu... pe Christos și... nu'l mai am.

— Da eu n'am avut 9 bolbotei ¹⁾ într'un vâgaș, a zis broasca, a venit o roată odorooată (de car odorogit), a omorât pe 8 și al de 9 a scăpat: Toma Totorama — îl chiamă — al de scutură busuioacele fetelor, dimineața, de roaună.

— Ia chiamă-l încoace, zise Maica Domnului.

— Roasca broasca, zice Toma Totorama, ia fâmi-țe încoace, fir de busuioace? Și i-a pus numele: Busuioac. Veni el cu ochii verzi bolbocați, sărind: Țișt, țâșt... Când la văzut Maica Prea Curată, i s'a făcut milă, că'i plângea inima și ei și a zis: Roască broască, să fii blagodzlovită: Să șezi în apă. Să bea oamenii apă dupe tine și să nu le fie scârbă. Când oi muri, viermi să nu faci. Eu broască cu viermi n'am văzut și am sărit suta de ani, spune moșneagul.

— Să te duci, Maică Prea Curată, a zis broasca la fântâna lui Bogdan, la pârâu lu Iordan, să te speli pe față pe brață, pe d'alba-ți pielită, pe galbina coșită și să te uiți către răsăritu soarelui că vine Domnul Christos cu îngeri după el, a scăpat din tron.

1) Pui.

Tronul a rămas unde l'a făcut jidovii.
Maica Prea Curată a început să plângă
și să se jelească, să se tânguiască...

De atunci, a rămas plânsul la morți—
bocitul -. Nu te tângui maică, că eu nu
m'am dat pentru tine s'au pentru mine
și m'am dat pentru lumea toată. Când
am plecat eu nici dulăii lătrând, nici co-
coșii cântând... nu s'auzia. *Nu era milă.*

Nu ținea samă nimeni: nici vaca după
vițel, nici vițelu după vacă, nici oaia
după miel, nici mielu dupe oae, nici
muma dupe copil, nici copilu după mu-
mă, care unde-l arunca sta, a zis Domnu
Christos.

Acum să țin toate: mielul după oae
și oaea după miel și vaca dupe vițel și
vițelul după vacă¹⁾ și femeile tot așa
și cocoșii cântă și dulăii latră. S'au deș-
teptat toate. Eși afară în puteria nopții:
ce, nici căinii nu latră, nici cocoșii nu
cântă... nu le-a mai venit sorocul.

De atunci a pornit toate care și cu
treaba lui²⁾.

(Din *Catane Dolj*).

(Auzită de la moș Simion Luca).

ȘT. ST. TUȚESCU.

DE DEPARTE

AURELIEI

O clipă de iubire, o viață de durere

O oră de lumină și ani de noapte-adâncă!...

Din inima-mi nebulă treptat durerea roade

Cum valurile mării ar roade dintr'o stâncă...

Ne-am făurit o viață frumoasă, ideală

O viață de iubire și sfânt devotament —

Ne-am făurit-o în vise, în gând ne-am făurit-o

Supuși unui puternic și dulce sentiment...

1) Pui.

2) M. Lupescu: Povestea Maicei Domnului publ. Șezătoarea, vol. I, p. 177; d-na Elena Sevastos -Povestea lui D-zeu și D. I. Moisiliu», în șezătoarea II, p. 143, legenda Maicei Domnului din Transilvania.

Și ne-am pornit în lume, ca să 'ntălmim *sorocul*

Tovarăgul de vise, *tovarăgul de viață*,

Ca visele și noaptea, să piară pe verie

Să ni se scurgă trainii în blândă dimineață.

Ș'am prelungit o vreme, tovarăși doar cu dorul

Dar așteptarea totuși ne fu încoronată;

Oăci ne întâlnirăm doară--când nici nu ne-așteptaram

Convinși că 'n cântare vom duce-o viață toată.

Când am privit în ochi-ți duiosi și dulci de-albaștri

Când ți-am cotit în suflet—un suflet blând și mare

Mi-am zis atunci, că nu am prins destul de sacru

Ca să-ți închin, din suflet, pe-a dragostei altare.

Ce blândă fuse seara când te-am ținut în brațe

Când părul, fruntea-ți, ochii, sărutu-mi l'a atins,

Când mut de fericire ș'adâncă duiosie

Doar mijlocu-ți subțire cu brațu-mi l'am încins.

Și vreme 'ndelungată—deși momente scurte

Lăsarăm să ne treacă în dulce nepăsare!

Cât farmec e'n natură și 'n tot ce ne 'nconjoară

Când inima e beată de prima sărutare!...

Și ți-am vorbit pe urmă de dragostea-mi nebulă

Pe ritmul unor cânturi de jalnic, dulce dor —

Dar, cât de pătimase și cât de dureroase

Tot n'au putut să-ți spună de-ajuns cât te ador.

Tu, m'ascultai, pierdută de atâta duiosie

Și'ntr'un târziu, pe umăr blând capul mi-ai lăsat!

—„Copil iubit—slomit-ai, sleită de putere

„Ești ast-fel cum visasem, ești cum te-am așteptat..."

„Și azi, că'mi ești aproape, că-ți simt sărutul dulce

„C'aud blajina-ți voce și-ți odihnese în brațe,

„Mă 'ntreb, în gând, uimită, cum a putut să'mi treacă

„De tîre-așa departe, aproape-un sfert de viață.

„Cum a putut în pace ca sa m'adoarmă somnul

„Și 'n pânza ei de vrajă ca să mă prinză luna,

„Cum soarele putut-a să'mi dea dor de viață

„Când nu te-aveam aproape pe tine *'ntot-da-una!*'"

Și iar 'mi ești departe... și nu'mi dai nici-o veste!...

Ori ai uitat trecutul ce-î încă-șa de-aproape.

Și vorbele-ți și chipu-mi și dragostea nebulă?...

Și noaptea, fără grijă se'nchid a tale pleoape?...

Și când se lasă seara treptat, de 'neacă firea,

În suflet nu-ți răsare o vagă amintire

De vorbe dulci și blânde muiate 'n dor fierbinte,

De'mbrățișări, săruturi, apusă fericire!...

Cât te-am crezut de bună, de sinceră, de dreaptă

Când mi-ai vorbit, aprinsă, de-a tale simțiminte!...

Un pic de îndoială nu mi-a pătruns în suflet.

—Ah, ochiu-i nu înșeală și glasul ei nu minte!

Așa mi-am zis, și, sigur, cu inima năruită
De o speranță nouă, m'am despărțit de tine.

Nu s'ani de-atunci, ci zile — amare și urâte...
Cu unima rănită, plâng dragostea 'n ruine!...

O clipă de iubire, o viață de durere
O oră de lumină și ani de noapte-afîncă!...
Doar luna mă'nțelege și stelele și vântul
Și marea, care geme lovindu-se de stîncă.

(Bacău)

F. DAVID

ROBERT LOUIS STEVENSON

TEZAUURUL DIN FRANCBARD

CAPITOLUL IV.

Educația unui filozof

Instalația argatului adoptat să efectua deci în mod fericit și roata vieții continuă a se 'nvârti regulat în casa doctorului. Jean-Marie îngrijia dimineața de cal și de căruță; câte odată ajuta și la treaba casii; câte odată se plimba cu doctorul ca să se adape la înțelepciunea din capul lui, ca ae la un izvor; spre seară era inițiat în cunoașterea limbilor moarte.

El își păstra dulceața caracteristică a spiritului și a obiceiurilor; foarte rar greșea câte-ceva; dar nu înainta de cât foarte puțin în studiile sale și rămânea cu mult străin în familie.

Doctorul era un model de regularitate. În toate zilele după masă lucra la marea lor carte, «Farmacopeia comparată» sau «Dicționar istoric al tuturilor medicamentelor», care până în timpul de față se compunea în mare parte din foi de hârtie și... ace cu gămălie.

Când va fi gata, va trebui se conțină multe volume groase și să combine interesul antic cu folosul profesional. Dar doctorul avea mare râvnă pentru grațiile literare și pentru pitoresc; o anecdotă, o observație asupra obiceiurilor,

o calificățiune morală, sau un epitet la locul lui era cu siguranță preferat unei bucăți de știință; ceva mai mult, din puțin i-se ținea să fi scris, «Pharmacopeia comparată» în... versuri! Articolul «Mumia», de exemplu, era gata încurând, cu toate că restul operei nu progresase mai departe de litera A. Era foarte bogat și amuzant, scris cu afecțiune și colorit, exact, erudit, un articol literar; dar cu greu ar fi putut îndruma un doctor din ziua de azi. Bunul simț feminin al soției sale, o condusesese să exprime aceasta cu o sinceritate nocompromițătoare; pentru ea «Dicționarul» i-se citea cu exactitate și cu voce tare când era între somn și trează, ca și cum tindea către o desăvârșire foarte depărtată; doctorul suferea puțin de idiosincrasia mumiilor și răzbuna cu asprime o aluziune.

După masa de amiază și timpul trebuincios misturii, el se plimba, câte odată singur, câte odată însoțit de Jean-Marie; căci doamna, ar fi preferat ori-ce altă muncă numai să nu se plimbe.

Eră, cum spusei, o persoană foarte activă, vecinică, ocupată cu confortul material, și gata să adoarmă cu capul pe un roman, în momentul când era liberă. Acesta era la ea lucrul cel mai puțin demn de a fi obiectat, pentru că nici odată nu rânjia sau nu-și strâmba chipul când dormea.

Din contra, era adevărata imagine a odihnei depline și care-ți face poftă și-și venea în simțiri fără să tresară. Mi-e teamă că era... foarte animal, dar era un animal care-ți plăcea să-l ai lângă tine. În privința aceasta, ea avea puțină treabă cu Jean-Marie; dar înțelegerea care se stabilise între ei din prima noapte rămasese statornică; vorbea din când în când banalități; mai ales subiecte de menaj; spre marea dezamăgire a doctorului, ei mergeau adesea împreună la

acel templu de superstiție înjositoare, biserica satului; doamna și el, amândoi în hainele de sărbătoare, mergeau cu căruța la Fontainebleau de două ori pe lună și se întorceau încărcăți de târguieli; și în sfârșit, cu toate că doctorul continua încă să-i priviască ca pe unii care nu s'ar putea uni nici când, relațiile lor erau atât de intime, de prietenoase și de încrezătoare, pe cât le permitea natura lor.

Mi-e frică totuși, că în fundul inimei sale, doamna disprețuia pe băiat și-i era milă de el. Ea n'avea admirație pentru felul virtuților lui; i ar fi plăcut un băiat chipeș, voinic, ager, șiret, cu căciula în mână, iute de picior, să priceapă din ochi; i-ar fi plăcut verva, farmecul unui mic viciu — promisiunea unui al doilea doctor Desprez.

Credința ei nestrămutată era că Jean-Marie era cam prostuț. «Bietul băiat», zisese ea odată, «ce rău e că o să fie așa stupid!». N'a mai repetat observația aceasta, pentru că doctorul se infuriase ca un taur sălbatic, arătându-i brutalitatea spiritului ei strâmt, plângându-și propria-i ursită de a fi unit cu un catâr, lueru așa de nepotrivit, și — cea ce atingea mai de aproape pe Anastasia, amenințând masa chinezească cu gestulațiunile firei sale. Dar ia-și păstra în tăcere părerea sa; și când Jean-Marie ședea obosit, descurajat dar nu nenorocit, de nesfârșita-i muncă, ea ar fi vrut să profite de absența doctorului, să meargă la el să-și puie brațele în jurul gâtului lui, să-și lipească obrazul de al lui și să-i arate că împărtășește durerea lui. «Să nu crezi», i-ar fi zis ea; «Nici eu nu sunt de loc inteligentă, și pot să te asigur că în viața asta nu te deosebești de loc de ceilalți».

Vederile doctorului erau natural diferite.

Anul ăsta nici odată nu-și schimba sunetul vocii, care era — adevărat vor-

bind — destul de plăcută la auz. Acum el avea un ascultător, care nu era atât de cinic în indiferența sa ca Anastasia și care adesea îl intriga cu obiecțiunile sale importante. Afară de asta, nu e-ducea el pe băiat? Și educația filozofii sunt de acord — este cea mai filozoficească datorie.

Ce poate fi mai divin pentru sărmana omenire, de cât să aibă ocupația cuiva schimbată în datorie față de stat? Atunci, cu adevărat, se schimbă căile vieții în căi de plăcere. Nici odată nu văzuse doctorul că ar avea drept să fie mulțumit cu talentele sale. Filozofia curgea ca un isvor de pe buzele lui. Era un dialectician atât de dibaciu, în cât — când discuta — putea să schimbe nonsensul în care-care început de adevăr, să-ți arate că este un fel de figură a sistemului său. Se strecura ca un pește din contravesele pe care le primia și lăsa pe discipol minunându-se de adâncimea înțelepciunii învățătorului. Ce va mai mult, în adâncul inimii lui, doctorul era deziluzionat de neizbânda educațiunii sale celei mai formate. Un băiat, ales de un observator așa de fin pentru aptitudinile sale, și condus pe drumul învățaturii de un profesor așa de filozof, era ursit, de toată natura universului, să facă un progres mai evident și mai durabil. Acum Jean-Marie era greoiu în toate lucrurile, cu totul nepriceput în altele; și puterea lui de a nita stetea în perfect echilibru cu puterea de a învăța.

Prin urmare doctorului îi plăcea lecturile sale peripatetice, la care băiatul era atent, care păreau că-l bucură mai mult, și prin care adesea profita.

Multe erau conversațiunile lor; sănătatea și cumpătarea erau subiectele de pudilecție ale disertațiunilor doctorului. La acestea se întorcea el cu drag adesea.

«Te conduc», zicea el, «la pășunea verde».

Sistemul meu, convingerile mele, doctoriile mele sunt rezumate într-o frază: să eviți excesul. Natura binecuvântată, sănătatea, natura cumpătată urâște și distruge excesul. Legea omenească, în această privință, își urmează preceptele pe departe; și noi trebuie să ne silim ca să ajutăm eforturile ei. Da, băiete, noi trebuie să fim o lege pentru noi și pentru aproapele nostru — lex armata — «lege armată, emfatică, tirană».

Dacă vezi efectuându-se ruina unui om destrăbălat, înlătură-l de la locul acela.

Judecătorul, cu toate că într-o privință e lucru bolnav, pentru mine e mai bine puțin vătămător ca doctorul ori-ce popa. Mai mult ca ori-ce doctorul — doctorul și fleacurile purulente ale farmacopei lui! Aerul curat — astea, băiete sunt remediile medicale cele mai bune și sprijinile religioase cele mai puternice.

Devotează-te lor. Ascultă! sânt clopotele din Bourron (vântul bate dinspre miază-noapte, o să fie frumos). Ce limpede și sonor este sunetul! Nervii sunt liniștiți; sufletul armonizează cu ritmul tăcerii; observă ce ușor și regulat bate inima! Un doctor lipsit de lumină n'ar vedea nimic în toate aceste senzațiuni; și totuși tu singur înțelegi că sunt o parte a sănătății. Ți-ai adus aminte azi dimineață de Cinconă? Bine. Cincona este de-asemenea un lucru al naturii; la urma urmelor, este numai coaja unui arbore, pe care l-am fi putut culege pentru noi, dacă am trăi în localitate.

Cu toate că ateist de profesiune, sunt încântat să sfidez lumea cu mărturia mea. Ia te uită la remediile și plăcerile care, pe gratis, înconjoară cărarea pe care mergem. Pârâul curge prin fundul grădinei, el e baia noastră, locul nostru de pescuit, sistemul nostru natural de drenaj. În curte este o fântână care asvârle în sus apă strălucitoare — din inima pământului — limpede, rece și — cu puțin vin — foarte sănătoasă.

Districtul este însemnat prin salubritatea sa; acumatismul este singura boală de căpetenie și eu însumi n'am fost nici odată atins de ea. Iți spui că — și opinia mea e bazată pe cel mai rece, cel mai limpede proces al rațiunii — iți spui că dacă eu, dacă tu ai voi să părăsești casa asta de plăceri, ar fi datoria, ar fi privilegiul celui mai bun prieten al nostru să ne anunțe cu un gloț de revolver».

Într-o frumoasă zi de Iunie, ședeau amândoi pe o colină afară din sat. Pârâul, albastru ca cerul, se zărea ici și colo printre fruziș.

Păsările neobosite se învârtiau, bătând din aripi, în jurul turnului bisericii din Gretz.

Un vânt sănătos sufla pedeeșupra pădurei și sunetul nenumăratelor milioane de milioane de frunze verzi plutea sus, în aer, și-ți umplea urechile cu o armonie, amestec de cântec și voci șoptitoare. Părea că tot firul de iarbă ascundea un greere; și câmpia răsuna voioasă de muzica aceasta; ducând-o pretutindeni ca sunetul clopotelor de la gâtul cailor Ileanii Consănzeanii.

De unde steteau pe coasta colinei, de o parte ochiul imbrățișa o câmpie n-tinsă, de alta vârfurile mișcătoare ale pădurei, și Gretz la mijloc, o grămădire de coperișuri. Sub bolta cerului albastru, locul părea micșorat ca o jucărie. Părea de necrezut cum oamenii trăiau și puteau găsi loc să se miște și aer să respire, într'un astfel de colț de lume. Gândirea îi veni și băiatului, poate pentru prima dată, și și dete părerea.

«Ce mică pare!» oftă el.

«Da», răspunse doctorul, «destul de mică acum». Cu toate acestea, odată a fost o cetate întărită cu ziduri; prosperă, plină de burghezi bogați și oameni înarmați, ocupați cu afaceri; cu donjonuri nalte, după câte știu, și cu Turnuri multe dealungul crenelurilor. Mii de coșuri încetau să fumege când suna

stingerea. La poartă ereau spânzuzători groase cât o mătăhală. În timp de războiu asediatorii năvăliau asupra-i cu scări, săgețile curgeau ca frunzele, apărătorii se aruncau cu căldură pe pod, amândouă părțile strigau înfierbântate când se ciocneau armele.

Știi că zidurile se întindiau până la cazarmă.

Așa spune tradiția. Vai, de când s'a sfârșit cu confuzia asta—n'a rămas din ea de cât vorbele mele spuse în liniște la urechea ta — chiar turnul însuși s'a transformat în cătunul de la picioarele noastre! Incet, incet veniră luptele engleze—ai să auzi mai mult despre englezi, un popor stupid, care câte odată a greșit de a făcut și bine — și Gretz a fost luat, jefuit și ars. Este povestea multor orașe; dar Gretz nu s'a mai ridicat; n'a mai fost nici odată zidit din nou; minele lui au rămas ca să serve de creștere dușmanilor; și pietrele din Gretz sunt zidite acum dealungul stradelor din Nemours. Am avut norocul ca biata casă veche a noastră să fie ridicată mai înaintea celor-l'alte, în urma calamității; când orașul și-a sfârșit viața, s'a inaugurat cătunul.

«Și eu sunt vesel pentru asta», zise Jean-Marie.

«Ar fi fost templul virtuților mai umile», răspunse doctorul cu un gest de plăcere. Poate că o cauză pentru care-mi iubesc sâtuțul meu, cum îl iubesc, e că avem o povește la fel, el și eu. Ți-am spus vre-odată cu eream bogat odinioară?»

«Nu cred», răspunse Jean-Marie. «Nu cred să fi uitat eu. Imi pare rău că ți-ai pierdut averea.»

«Ți pare rău?» strigă doctorul. «Pentru ce; văd că abia am început să-ți fac educație. Ia ascultă! Ți-ar fi plăcut să trăiești mai bine în Gretz cel vechiu sau în cel nou, liber de zgomotul luptei, cu câmpul verde în fața ușei, fără sgomot,

fără pașaport, fără împilarea soldaților, fără ca clopotul să sune de stingero ca să ne trimită la culcare, la apusul soarelui?»

«Cred că aș fi preferat pe cel nou, răspunse băiatul!

«Tocmai», răspunse doctorul; «așa și eu. Și în acelaș sens, prefer averea mea modestă de acuma, bogăției mele de altă dată. Medjocritate de aur! strigau scumpii antici; subscriu și eu la entuziasmul lor. N'am eu vin bun, hrană bună, aer bun, câmpul și pădurea ca să mă plimb, o casă, o soție admirabilă, un băiat pe care jur că-l iubesc ca pe copilul meu? Acum, dacă aș mai fi bogat, desigur că mi-aș stabili locuința în Paris—cunoști Parisul — Paris și Paradis nu sunt termeni prieteni.

Sgomotul ăsta plăcut al vântului alergând printre frunze schimbat în zăpăceala babilonică a stradelor, strălucirea meschină a structurilor înlocuind verdele și cenușiul de aci, nervii zdrobiți, digestiunea falsificată—închihuiește — și cum ar fi! Imediat-ai să înțelegi urmările; spiritul e stimulat, inima bate într'o altă măsură și omul însuși nu mai e acelaș.

Am studiat, eu însumi, adevărata ocupație a filozofului. Imi canose caracterul cum își cunoaște muzicantul coardele vioarei. Dacă m'aș întoarce la Paris, m'aș ruina cu jocul de cărți; ba ceva mai mult — aș zdrobi inima Anastazii mele cu necredință».

Asta era prea mult pentru Jean-Marie. Că un loc putea să schimbe pe cel mai bun dintre oameni, asta trecea peste închihuirea lui.

El jura că Paris era chiar un loc plăcut pentru locuit. «Când am trăit în orașul acela am simțit cu totul alt-fel», spuse el.

«Ce! strigă doctorul. Nu furai când ereai acolo?»

(Va urma.)

ALBERT DAV.

LA VERSAILLES

I

*La balul de curte, femei
Sunt multe și toate alese
Marchize cu ochii scânteii
Alături de mândre princese.*

*In haine suferi ca lumina,
Ca fluturii verei s' ușoare
O, ... Doamne a cui este vina
Că 'n Olimp nu sunt căprioare ?*

*Unde ești zeule mare...
Jupiter cu ceata de zei ?
Nectar să vă toarne 'n pahare,
Aceste frumoase femei.*

*Trecut-au și vremile tale
Doar oamenii 'n minte te țin
In ceruri, în lumile -- astrale
Și-acum vei fi poate stăpân.*

*E trist c'acum pe pământ
In oameni tu n'ai nici-o parte
Femeia ni-i idolul sfânt
Și zeu ni-i doar Bonaparte.*

II

*Danseaza perechile alese
Când intră Impăratul în bal
In juru-i marchize, princese
Se pleacă ca unda sub val.*

*El una alege pe dată
E mândra marchiză de Duy
Dansează, ... și asta arată
Că-i scumpa inimii lui.*

*O lume întreagă privește
Pe-a balului mândră regină ;
Impăratul curând oboșește
Și pleacă -- spre-o bună odină.*

*Iar balul se mișcă. E 'n toi,
Zornăe piteni destui ;
Dar, dintre umerii goi
Lipsește-ai marchizei de Duy.*

*Bărbatu-i e încă pe sală
Și tace ca-n slujbă e mic,
Deși e 'n haine de gală
El parcă nu știe nimic...*

III

*Și-a doua zi, podoaba toamnei,
Impăratul cu inima mare
Trimise bărbatului Doamnei...
Numirea și-a lui avansare.*

*Proverbul ca vremea e șubred ;
Când lumea de viții e roasă,
Onoarea în secolul putred,
Ți-o dă o femeie frumoasă.*

PETRE DANILESCU.

ZILE MARI

5 ȘI 24 IANUARIE 1859

Conferință desvoltată în fața ofițerilor
și trupei, la Regimentul Constanța
No. 34.

(Urmare)

După deșertarea țărilor române de ostirile rusești, *curentul național* începe a să manifeste ziua încă mai puternic, hrănit fiind necontenit de către tineretul ce sosea în ambele țări de la universitățile apusului.

Acestui sănătos curent să datorește faptul că, la 1842 mai mulți boeri din Muntenia, trimit pe Ioan Ghica la Iași, să propună lui Mihail Sturdza domnul Moldovei d'atunci, a priimi și domnia Valahiei.

Mihail Sturdza cercetând *oracolul*, care era *consulul rusesc*, și văzând c'asemenea pas n'ar fi pe placul Rusiei, refuză propunerea.

Pe timpul acela, Mihail Kogălniceanu, un tânăr cu idei înaintate și naționalist infocat, să pusă în capul mișcării de regenerare, și în câte-va lecțiuni făcute tineretului de la Academia Mihăileană din Iași, prin o elocență răpitoare, înferbântă simțurile acelu tineret, prin desvoltarea întregului program ce urma al indeplini în viitor neamul românesc. Dar este oprit acest tânăr profesor în avântul său generos, de infuența consulului rusesc, și silit a părăsi catedra.

Tot pe atunci domniii antagoniști a lui Kogălniceanu, în Muntenia s'affirmă He-liade Rădulescu, Rosetti, frații Brătienii.

Pe când în Muntenia și Moldova tineretul luminat, pregătea spiritele pentru redeșteptarea masselor din amortală în care lăncezau de veacuri; iată că apusul Europei, începe a fi zgduit de o nouă mișcare regeneratoare pentru popoarele lumii, intronarea **Democrației** în locul

privilegiilor de clase (Dreptul Divin). Această mișcare este cunoscută în istorie, sub numele de *Revoluția de la 1848*.

Această mișcare care aprinse întreg apusul Europei, să repercută și în **Dacia Trajană**; și tineretul cult în expansivitatea sa, crezând sosit momentul unor zile mai sesine pentru poporul român, aruncă destinele neamului său în vul-toarea acestei mișcări.

Ca prin farmec să văd valuri de oameni urmând pe conducătorii lor, Bărnutz, Avram Iancu Mureșanu, ect., etc., și în câmpia *Libertăței* de lângă Blaj, din pepturile a peste 40,000 de bărbați hotărâți a infruntă ori-ce furtună, s'auzea refrenul care clocotea prin văi și munți ca un bubuit de tun :

„Vrem unirea cu țara“

S'ascultăm pe nemuritorul *Nicolae Bălcescu* martur ocular al măreței privesliști, că câtă măestrie descrie, sântimintele și năzuințele poporului român din acea vreme :

«**România noastră există**, exclamă ei «cu puternică convingere, și orb este cel «ce nu o vede».

«*Îa poate exista sau în folosul Turciei sau în acel al Austriei, după cum «una din aceste două puteri vor favoriza-o ; dar poate esista și în contra «lor, de vor vroi s'o împedece.*

«*Maghiarii cei luminați (mîșteau acei «maghiari pe Bălcescu), nu să opun în- «tru cât văd, că nu perd nimica, ba «din potrivă câștigă».*

«*Să poate din întâmplare ca revoluția «de unitate națională, să fie în același «timp, o revoluție de neatârnavare.*

«*Să poate ca înainte ca nația noastră «să reîntre în drepturile ei, să se scurgă «un veac, în decursul căruia, să fim «menși, a ne răsboi cu Rușii, precum «am petrecut zece veacuri în luptă cu «barbarii și patru cu Turcii».*

«Dar ce este un secol în viața unei națiuni?»

În aceste rânduri să exprima eugetarea, nu unui singur om; ci întreg programul martirilor de la 1848.

Dar acest generos avânt, fu pedată înăbușit de către baionetele Semilunei și ale Țarismului, care vedeau cu groază în această mișcare, nu numai regenerarea și ridicarea poporului român, dar *prăbușirea politicii lor sălbatice* sprijinită pe *cnut și catagan* pentru sugrumarea popoarelor.

Floarea tineretului din Moldova și Muntenia în frunte cu Mihail Kogălniceanu, Costache Negri, Vasile Alexandri, Alexandru Cuza, C. A. Rosetti, Ioan și Dumitru Brăteanu, Nicolae Bălcescu, etc., etc.; sunt ferecați în lanțuri și asvârliți peste hotare, pentru a mânca mulți ani pâinea amară a pribegiei.

Pribegia oțălește simțurile acestui tineret, și mergând la Paris focarul tuturor ideilor mari; bat la porțile Europei. Arată lumii civilizate, crima politică ce se făptuia în Orient, prin sugrumarea unui popor de 10 milioane români, prin baionetele Turcului și ale Muscalului, pentru faptul că cereau dreptul de a trăi liberi sub soare.

Serioase interveniri în acest sens, s'au făcut de acei martiri și la Londra, Francfort, Berlin și chiar Constantinopol.

Așa că întreaga presă europeană ca: Constituționalul, Presa, Secolul, Țara, Desbaterile, Revista celor două lumi, Times englez, etc., etc.; publicau articole fulgerătoare, eșite toate din penele martirilor cauzei naționale române în cât, — bărbații politici și opinia publică europeană, încep a fi luminate și a cunoaște năzuințele românismului sprijinându-i deocamdată moral, apoi la timpul oportun politicește.

•••

Din fericire pentru români, Rusia care în politica sa cuceritoare, urmărea stă-

pânirea Bosforului și al Dardanelor, prin distrugerea Turciei. În 1853 intră în conflict politic cu întreaga Europă apusă, având drept motiv «*Cheia sfântului mormânt; nu cheia sfântului mormânt, ci cheia Europei vroia Rusia a căpăta*».

Franța și Anglia sprijinind pe Turcia declară războiul Rusiei, la care se alipește Turcia și Sardinia (Italia), împingând flotele lor spre Crimeea și asediind Sevastopol.

Austria care să declarase neutră, ocupă principatele române.

După cum știm războiul a durat aproape doi ani, iar la 30 Martie 1856, să încheie pacea de la Paris.

Chestiunea română în fața congresului de la Paris.

Pentru întâiași dată areopagul European, ia încercetare îndeaproape și în mod serios, doleanțele poporului român.

În ședința congresului de la 3 Martie 1856, iată cum să exprima comitele *Waslewski*, imputernicitul Franței și președintele congresului în cauza românilor:

«*Înainte de a începe discuția privitoare la organizarea Principatelor, să se hotărască o chestiune de principiu anume; dacă aceste doua provincii, au a rămâne despărțite, sau dacă nu ar fi mai bine, să se întrunească într'una singură. Arătând că **Unirea**, răspunde pe deplin la niște necesități, descoperite prin cercetarea cu luare aminte a deosăbitelor lor interese.*

«*Congresul ar trebui să o primească și să o proclame*».

Imputernicitul Angliei împărtășește și sprijine acea propunere. «*Intemeindu-să mai ales pe folosul ei, și pe nevoea, de a să lua în serioasă luare aminte, dorințele populațiilor, de care este totdeauna bine a să ținea samă*».

Reprezentantul turc să opune declarând:

«Nu sã poate atribui despãrțirei principatelor situației cãria,trebuie a sã pune un capãt. Despãrțirea lor dateazã din timpurile cele mai vechi și este urmare fireascã a obiceiurilor lor.Oare-care indivizi, sub înrãurirea unor considerațiuni personale, au putut sã formuleze o pãrerã protivnicã stãrei actuale. Dar desigur acea a populațiilor nu poate fi atare.»

Iarã imputernicitul Austriei comitele de Becol susține :

«Deși nu este imputernicit a discuta o așa chestiune, totuși crede cã, nimic nu ar îndreptãți **Unirea** celor douã provincii. Populațiunile n'au fost consultate.....»

Reprezentantul Sardiniei Cavour, observã cã chiar în Regulamentul Organic, sã prevede în principiu unirea celor douã țãri române.

Imputernicitul Rusiei declarã :

«Guvernul sãu putându-și da samã, de nevoile și dorințele ambelor principate, sprijine proiectul de «**Unire**» ca unul ce ar trebui sã ajute la propãșirea acestor provincii.»

Puterile sprijinitoare ale *Unirei* erau : Franța, Anglia, Rusia, Prusia și Sardinia (Italia).

Protivnice unirei erau, suzerana noastrã Turcia și Austria.

Sã cercetãm *cauzele politice* care au determinat pe cele mai multe puteri Europene, a sprijini cea mai arzãtoare dorințã a românilor **Unirea**, cãria îi urmeazã ca colorar, cele-lalte reforme de ordin social și economic.

Rusia prin atitudinea sa îndrãsneatã, față cu Poarta Otomanã și chiar față de Franța ;—aratã lumii, cã se simte destul de tare, pentru a zdrobi pe Turcia, și a pune stãpânire pe Dardanele și Bosfor.

Și fiind-cã, tratatul de Adrianopol 1829, îi da voe a se amesteca ori-când, în daraverile creștinilor din imperiul

Turcesc ; -- gãsea lesne prilej de ceartã cu Turcia.

Un bagatel diplomatic sa gãsit în cheia sfântului mormânt, în care Rusia vedea cheia *Dardanelelor*.

Franța și Anglia vãzând în dãrmarea Turciei, dãrmarea propriilor lor interese în Orient, interveni pentru a modera pe Rusia.

Rusia simțindu-se destul de tare, crezu sosit momentul de a pune mâna pe Constantinopol, *Visul de aur*, al politiceii de cotropire panslavistã.

Și nu dãdu îndãrãt.

Atunci Franța și Anglia, cautã a dobãndi prin arme, aceia ce nu putu dobãndi prin diplomație.

De aci rãzboiul din Crimea, care costã pe Franța 95,000 oameni și 1,660,000,000 f. iar pe Anglia numai 22,000 oameni și 1,885,000,000 f. Turcia perdu 35,000 oameni și 765,000,000. În aceastã expediție luã parte și Sardinia (Italia) cu 15,000 oameni.

Dupã mari sforțãri, Rusia este rãpusã și chematã la Paris, în fața unui areopag European, pentru a asculta sentința care i-o dicta Europa.

În principiu :

'I sã interzice Rusiei a mai avea daraveri de protecție a creștinilor din imperiul turcesc. Interzicându-i-se tot odatã de a mai avea vr'un amestec de ocrotire asupra Principatelor-române, și mai cu seamã a interveni cu putere armatã în aceste țãri.

Sã îndepãrteazã Rusia de la gurile Dunãrei prin înapoerea la Moldova a unui mic petec din Basarabia româneascã?!

I sã interzice atãt Rusiei cât și Turciei de a avea vase de rãzboiu și arsenale maritime în Marea-Neagrã.

Dar pentru a împedica *veșnica ciocnire* a Rusiei cu Turcia ; — *diplomația Europeanã* și în special *Napoleon al III-lea, vroeste a crea un stat neutru,*

Colaboratorii Revistei „OVIDIU”

Florian I. Becescu, Rădulescu Niger, Dr. Al. Tălăşescu, Nuşi Tului, Dim. C. Zavalide, Albert Dav., Dem. Teleur, G. Murnu, G. Tutoveanu, I. Duscian, Căpitan Popovici (Războeni), Dionisie Stoica, Opran Potârcă, D-na Nusy P. Vulcan, D-na Ecaterina Dimonie, Leontin Iliescu, F. David Bacău, Iulian Siniol, M. A. Remert, Const. Cihan, Const. G. Brădăţeanu, Al. Răulescu, Dem. D. Stoenescu, N. Baţaria, P. Daniilescu, Ion Constantinescu, I. Ghiţun, Cruţu Delasălişte, Şt. Tuţescu, Popescu-Turnu, V. Diamandi, Popescu-Dolj.

NB. al Revistei «Ovidiu» ce va apare în luna Mai, fiind un număr Jubilar închinat M. S. Regelui Carol I, cu ocazia jubileului celui de al 40-lea an de domnie, toţi colaboratorii noştri sunt călduros rugaţi să ne trimită din vreme articolele domnieilor referitoare la jubileu în proză sau versuri, dedicate M. S. Regelui.

Acest număr care va excela atât prin cuprinsul lui cât şi prin execuţiune artistică, va fi prezentat Suveranilor.

Către abonaţi

D-nii Fulca, Caratai, P. Enescu, Babadag, Tatulescu Cocargea, Elefterie Popescu, Craiova, P. Paicu, Ghimpaţi, Ghiţă Popescu, Caranlăc, I. Ghiţun, Turcoaea, Lepădat Docuzol, Arghiropol Beilie, P. Ştefleă, Medgedia, Gavrilescu Hasancea şi Alina C. Tisescu, Bacău, sunt rugaţi cu insistenţă să ne înainteze costul abonamentului pe anul trecut.

Vom reveni.

GH. A. NASE

MEDGIDIA-GARA

Mare **FABRICĂ** de **LICHERURI** fine destilate
de **Trandafir, Portocale, Menta, Benedictin**
COGNACURI INDIGENE și STREINE, JAMAICA, ROM

Tuică naturală de Prune de Pitești, Vinuri excelente de Odobești, Cotnar și Drăgășani, Oțet, și toate produsele spirtoase se găsesc la prima și renumita fabrică a D-lui GH. A. NASE

== **CU PREȚURI UIMITOR DE EFTINE** ==

Așa bună-ora se găsesc licheruri delicioase de portocale pînă la 90 b. litru
Oțet natural pînă la 20 b. litru

Am vizitat personal fabrica d-lui Nase la Medgidia și ne-a rămas o impresie neștersă de modul aranjării, al ordinei și al curățeniei ce domnește.

Felicităm pe d-l Nase și-l rugăm să ne înzestreze și Constanța cu o sucursală cât de modestă a fabricii sale.

LA „BERERIA REGALĂ”

A
FRĂȚILOR GHEORGHIU

— SE SERVEȘTE —

Cea mai excelentă **BERE** de **OPLER**

și
MANCARI RECI

☛ Serviciul prompt și orchestra în toate serile

D. BALANESCU

Magazin de Fererie

— CONSTANȚA —

No. 167. — STRADA CAROL I. — No. 167

Special în Vopsele, Lacuri, Ulei Englezesc și de la Frații Asan, qualit. I-a

Asortiment complet în articole de
FERERIE LUCRATA
PENTRU IMOBILE

Broaște, Balamale, Cuie, Lacăte, Var Hidraulic, Cement, Nicovale, Menghinene și unelte de Tâmplărie etc. etc. etc.

— Toate cu prețurile foarte estine —

Cofetăria la „FURNICA”

A DOMNULUI

☛ **PETRE POSTELNICU**

*E asortată cu cele mai delicioase
Bomboane și Dulcețuri*

DROGUERIE MEDICINALA
ALEX. I. HELDENBUSCH

— CONSTANȚA —

STRADA CAROL I. (SUB HOTEL REGAL)

*Asortată cu toate articolele acestei branșe
ca: parfumuri, articole de toaletă,
cauciucuri seringi etc., se vinde mai
eftin ca ori-unde.*

MARE DEPOSIT

MARE DEPOSIT

DE

Vinuri indigene și Tuica Naturală

LA DOMNUL

G. RIZESCU (zis BUCUREȘTEANU)